

FÖRSTA SÖNDAGEN I ADVENT

PRIMA ADVENTUS

Tekst Luk 4,16–22. Preken Asbjørn Hjorthaug, Den Lutherske menighet, Knapstad

Jesus hadde ikke sagt mange ordene før kommentarene kom fra tilhørerne. De roste han og nikket undrende. De kjente han igjen som tømmermannen Josefs sønn. Jesus var kjent i synagogen i Nasaret. Her hadde han vokst opp og vært mange ganger, og som vanlig på sabbaten gikk han i synagogen. Her reiste han seg for å lese fra Skriften, og de gav han bokrullen fra profeten Jesaias. Etter at han var ferdig med dette, satte han seg og begynte å tale.

”I DAG ER DETTE SKRIFTORDET BLITT OPPFYLT MENS DERE HØRTE PÅ”

Om det var en kort preken, så var den desto mer innholdsrik.

Det var en fantastisk tekst om Guds evangelium til fattige syndere. Med denne talen plasserte Jesus seg selv inn som den Gud hadde salvet til å frelse folket fra deres synder. Jesus peker med sine ord på seg selv og sier: Jeg er evangeliet. Jeg er Guds Sønn. Jeg er Messias, Guds salvede. Jeg er den kongen som Gud gjennom sitt ord, har lovet skulle komme. Jeg er Israels trøst. Jeg er den som skulle knuse slangens hode. Jeg er den velsignelse Abraham ble lovt. Jeg er den Jesaias taler om: *”Men han ble såret for våre overtreddelser og knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham for at vi skulle ha fred, ved hans sår har vi fått legedom.” Jes 53, 5*

Det er viktig å bli stille og høre etter hva Gud faktisk sier i sitt ord. Da behøver ikke prekenene være lange og ordene mange. Det handler om at du tvinger tanken din til å reflektere over det som faktisk leses og sies, og at du tenker igjennom det.

I dag overflømmes vi av ord, lyd og bilder. Alt flimrer forbi oss i en rasende fart. Vi hører bare etter det vi har bruk for akkurat nå. Det som gjelder i morgen og seinere går forbi oss, og vi har vendt os til å bli minnet om det samme om og om igjen. Slik er det også med Guds ord. Vi hører, smaker på det, og det lekker ut. Det er som det glipper ut av hendene våre igjen og igjen. Noen ganger går det inn det ene øret og ut det andre. Plutselig tenker vi på noe helt annet, og det vi hørte er glemt. Men tenk om vi gjorde som Maria som *”gjemte alt dette i sitt hjerte og grunnet på det.” Luk 2, 19* Da var det ikke behov for lange taler. Da kunne Guds ord tale for seg selv og predikanten bare rette oppmerksomheten mot det viktigste. Det var det Jesus her gjorde. Han var i sin person inkarnasjonen av evangeliet. Hva annet handler julen om enn at Gud ble menneske for å frelse oss fra alle våre synder.

Jesus leste fra Jes 61,1f: *”Herrens Ånd er over meg, for han har salvet meg til å forkynne et gledesbudskap for fattige. Han har sendt meg for å kunngjøre at fanger skal få frihet og blinde få synet igjen, for å sette undertrykte fri og rope ut et nådens år fra Herren.”*

Jesus sier rett ut at dette handler om han selv. Samtidig sier folket at Jesus er tømmermannen Josefs sønn. Det blir et sterkt møte. Tydeligere går det ikke an å få det anskueliggjort. Jesus fra Nasaret som står her i synagogen, er sann Gud og samtidig sant menneske. Her står en av deres egne - Josefs og Marias sønn. Her hadde han vokst opp i lek og arbeid. Gjennom sin mor var han av Davids slekt, et menneske. Mens nå opplever de at han sier at han er Menneskesønnen, Guds Sønn. For mange stanser tanken. De forstår ingen ting. Men noen ser Skriftens oppfyllelse. Her er han som de har lengtet etter. *«Han har salvet meg»* står det. Den salvede betyr på hebraisk Messias og på gresk Kristus.

ET GLEDESBUDESKAP FOR FATTIGE

Gjennom teksten fra Jesiais har Jesus fortalt dem at han er kommet med et gledesbudskap til fattige. De fattige er her mennesker som er knust av lovens krav og bud og som misslykkes i alt det Skriften og de skriftlærde påla dem. Det var de utstøtte og syke, det var tollere og syndere. De fattige har lite eller ingenting. De har ingen gode gjerninger å komme med til Gud. De har bare sine synder å vise fram. De er foraktet i egne og andre øyne. Men gledesbudskapet som Jesus kommer med, er at i dag tar Gud i mot slike fattige syndere:

"Hør, alle som tørster, kom hit og få vann! Kom, dere som ikke har penger! Kjøp korn, så dere kan spise, ja, kom og kjøp uten penger, uten betaling vin og melk!" Jes 55, 1

"Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, så vil jeg gi dere hvile." Matt 11, 28

FANGER SKAL FÅ FRIHET

Fanger er et annet ord for å være fattig. Fanger er frarøvet frihet og mangler alt. Paulus bruker ofte uttrykket *"slaver under synden"* og han taler i Galaterbrevet om *"å være i varetekt under loven"* eller *"innestengt"* under loven. Loven krever 100 %. Oppfyller du ikke alt, så er du dødsdømt. Straffen er den evige død. Samtidig er vi på grunn av Adams syndefall uten muligheter til å oppfylle loven. Med andre ord så setter loven oss i fengsel i dødecellen. Jesus kom for å sette oss i fri. Det gjorde han ved at han gikk inn i vår verden og ble menneske. Han oppfylte loven i vårt sted. Han døde på korset og sonet vår straff. Dermed er vi frie. Gud krever ikke mer straff for verdens synd. Dette beskriver Paulus så fint i Gal. 4: *Men i tidens fylde sendte Gud sin Sønn, født av en kvinne og født under loven. Han skulle kjøpe dem fri som stod under loven, så vi kunne få barneår.*

BLINDE FÅR SYNET IGJEN

Jesu komme innebærer også at blinde får syndet igjen. Av naturen er vi så blinde at vi ikke ser og forstår at vi har behov for en frelser. Vi tror så godt om oss selv at bare vi i våre egne og andres øyne gjør gode gjerninger, så er Gud fornøyd. Vi tror det er vårt ansvar å påvirke Gud til å ta seg av oss. Vi er klar over at vi gjør gale ting, men det er opp til oss å få det godt igjen. Slik tenker alle verdens mennesker. Det er naturlig fordi vi er blinde for evangeliet og det Gud har gjort i Jesus Kristus. Sist søndag hørte vi om de som gikk fortapt. De ser bare sine egne gjerninger som de selv gjorde i den hensikt å få lønn av Gud. De så ikke at andre trengte deres hjelp og omsorg og det var deres plikt. De så ikke at de var fortapt og trengte en frelser. Jesus ga oss i dåpen synet igjen. Vi fikk se at Jesu liv er vårt liv, Jesu gjerninger er våre gjerninger, Jesu fortjeneste er vår fortjeneste, Jesu død er vår død, Jesu oppstandelse er vår oppstandelse, Jesu rettferdighet er vår rettferdighet. Jesu seier over djevelen, synden og verden er vår seier. Det er store skatter som var skjult for oss, men som nå ved troen er åpenbart for oss i Jesus Kristus.

"...ET NÅDEÅR FRA HERREN"

I Moseloven (3Mo 25,10) var det gitt forordninger om at det skulle feires et jubelår hvert femtiende år. En skulle regne 7 x 7 år og når det 50tiende året gikk inn skulle en på den tiende dagen i den syvende måned på forsoningsdagen blåse i basunen over hele Israel. Da skulle en rope ut friheten for alle i Israel. Om noen hadde mistet jord som tilhørte slekten, skulle den gis tilbake. Den som var solgt som slave, skulle under jubelåret settes fri og få tilbake sin slekts jord og eiendom. Jesus kunngjør her i synagogen at loven om jubelåret nå har fått sin oppfyllelse. Dette var et bilde på Kristus. Nå får alle mennesker av alle folk og tungemål tilbake den tapte frihet. Nå er det nåde år hver eneste dag, hver eneste time og hvert eneste minutt. Gud er forsonet en gang for alle. I dag går vi inn i et nytt kirkeår. Vi kan takke Gud for at det ennå er nådens tid. Evangeliet forkynnes fortsatt. Jubelåret innledes med forsoningsdagen. Det var den dagen i året da ypperstepresten gikk inn i det aller helligste og ofret for folkets synder. Blodet av offeret, en bukk, ble strøket over paktens ark. Jesus var den som ofret seg selv for våre synder. Han var både Guds lam som ofret seg og ypperstepresten som utførte handlingen. Dette gjorde han for deg og meg. Etter korsfestelsen ble han lagt i graven og stod opp igjen. Døden kunne ikke holde på den

rettferdige som ble lagt i graven. Han var fri og gjennom dette er vi også frie. Etter forsoningsdagen kunngjøres jubelåret: «*Et nådens år fra Herren*». Dette ble understreket med basuner. I den nye pakt proklameres dette gjennom ord og sakrament hver eneste søndag. Det skjer til bønn og salmesang.

"I DAG ER DETTE SKRIFTORDET BLITT OPPFYLT MENS DERE HØRTE PÅ"

Det er dette som jeg som prest hver søndag har fått i oppdrag å rope ut i menigheten. Noe annet oppdrag har jeg ikke fått. Det å være prest er først og fremst å forkynne evangeliet og forvalte sakramentene. En prest er innsatt av Gud til å være hans herold til å rope ut et nådens ord fra Herren om det Gud gjorde for 2000 år siden. En menighet og kirke er et sted der en får høre evangeliet igjen og igjen. Gjennom å høre Guds ord skapes troen. Gjennom å høre holdes troen ved like. Så lenge evangeliet ropes ut så er det nådetid. Da er det håp om at noen skal omvende seg og tro evangeliet. Så lenge evangeliet om syndenes forlatelse lyder, skapes det tro For Guds ord vender ikke tomt tilbake. Guds ord er skaperord. Paulus sier det der Guds kraft til frelse. Derfor skal du vite at når du hører presten i avløsningen sier at dine synder er deg forlatt så er de deg forlatt uansett hvordan du har det og hvordan du føler det. Poenget er hva Gud sier og ikke hva du ser og opplever i deg selv.

SAKTMODIG OG YDMYK KOMMER KONGEN TIL OSS

På 1. søndag i advent møter vi Jesus på vei inn i Jerusalem. Han hylles av folket som konge der han rir på et esel: "*Hosianna Davids Sønn. Velsignet være han som kommer i Herrens navn.*"

Men noen dager senere ropte de samme menneskene "*korsfest, korsfest*". Han ble fanget, torturert og hengt på et kors. Jesus viste om hva som skulle skje. Han kjente til hykleriet og at folket som nå hyllet han skulle vende han ryggen. Likevel red han inn i Jerusalem for siste gang ikke fylt av vrede og hat, men av ydmykhet og saktmodighet. Han møtte dem med evangeliet, med fredens budskap om at han tilgir alle deres synder. Derfor ba han på korset: "*Far forlat dem.*" Her i teksten roper Jesus ut fredens evangelium og trøstens ord til folket i synagogen. Jesus forkynte fredens evangelium, enda han viste hva som skulle skje bare minutter senere. Jesus kommenterte videre hvem han egentlig var kommet for å frelse; de fattige som bekjente sine synder. Han avslørte fariseismens hykleri som ikke hadde behov for noen avløsning fordi de ikke ville bekjenne, dermed ble de rasende og drev han bort og ville styrte Jesus utfor et fjell.

Jesus kjenner deg og meg. Han vet hvordan vi er. Han hører vår bekjennelse, han hører vår lovsang, han tar i mot oss ved nattverdsbordet og styrker oss med sitt sakrament. Men han vet også om hverdagen vi går inn i om hvor travelt vi har det, hvor lite tid vi har til Guds ord, hvor opptatt vi er av denne verden, hvordan vi feilprioriteter, hvordan vi svikter og synder. Han kjenner oss så altfor godt. På tross av dette slipper han oss ikke og møter oss søndag etter søndag med sin nåde og barmhjertighet, igjen og igjen.

Vi står foran adventstiden og julen. Vi preges i større og mindre grad verdens julefeiring. Men likevel møter Jesus oss på Første søndag i advent med evangeliet. Han kommer til oss uten bebreidelser og anklagelser. Saktmodig og ydmyk kommer han til oss på Bibelens blad gjennom ord og sakrament. Han vil kunngjøre deg et nådens år fra Herren slik at du kan gå stryket gjennom verden de siste skrittene fram til du når målet i himmelen. Må adventstiden og julen bli en tid der vi tvinger vårt sinn og vår tanke mot han som kommer til oss.

Takk Jesus for at du aldri slipper oss, men er med alle dager.

Amen